

28.09.2021

Asia/12

§ 514

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Katju Aron ym. valtuustoaloitteesta nimikkoniittylajitel- man kehittämisestä Helsingille

HEL 2021-007721 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:

Risto Rautava: Pyydän asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydäl-
le.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija: 310 38540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 23.06.2021 Aro Katju Helsingille nimikkoniittylajitelma

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan
lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Helsingin kaupunki kohdistaa
resursseja pitkäjänteiseen työhön luonnon monimuotoisuuden lisäämi-
seksi muun muassa kehittämällä niittyverkostoa. Kaupungin ydintehtä-
viin ei kuitenkaan kuulu aloitteessa esitetyn kaltainen toiminta, mikä
tähtää kaupunkilaisille jaettavien siemenseosten kehittämiseen, lahjo-
jen antamiseen tai siementen myymiseen.

Helsingin niittyjen nykytilanne

Niittyjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle on Helsingissä tunnistettu. Vuosien 2020 - 2021 aikana tehdyn Helsingin niittyverkoston kehittämistyön tuloksena on syntynyt kokonaiskuva kaupungin merkittävistä niittyjen muodostamista osakokonaisuuksista, arvokkaista kohteista ja niiden välisistä yhteyksistä. Helsingistä löytyy runsaasti erityyppisiä luonnonniittyjä kuivista kalliokedoista tuoreisiin ja kosteisiin joen- ja merenrantaniittyihin. Ihmisen toiminnan myötä syntyneet kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden linnoitteiden niityt, kartanopuistojen niityturmet, vanhat laidunniityt ja muut perinnemaisemakohteiden niityt täydentävät niittyjen kirjoa. Kaupungin rakentumisen myötä syntyy myös pysyviä, niittymäisiä alueita puistorakentamisen ja maisemointitöiden myötä. Tästä on hyvänä esimerkkinä Vuosaarenhuipun maantäyttöalue ja entinen kaatopaikka. Niityt muodostavat tärkeän elinympäristön lukuisille hyönteisille ja muille eliölajeille. Helsingin niittymäisten alueiden kokonaispinta-ala on arviolta noin 700 hehtaaria, josta hoidettuja niittyjä on noin puolet.

Kaupungin tavoitteena on vahvistaa niittyverkostoa ja kehittää niittyjen hoitoa siten, että luonnon monimuotoisuusarvot säilyvät ja jopa lisääntyvät. Parhaiten niittyjen monimuotoisuusarvoja voidaan lisätä panostamalla olemassa olevien arvokkaiden niittyjen hoitoon. Perinnemaiseman niityt ja muut ihmisen toiminnasta syntyneet niityt ja kedot kasvavat umpeen ja metsittyvät ilman säännöllistä niittoa, vesojen raivausta tai laidunnusta.

Niittyverkostotyön yhteydessä tunnistettiin pihojen, puutarhojen, palsta-alueiden ja siirtolapuutarhojen merkitys varsinaisten niittyjen tukialueina. Näiden alueiden kasvillisuus koostuu parhaimmillaan runsaista kukkaistutuksista, hyötykasveista sekä monilajisista pensaista ja puista. Monille hyönteisille, erityisesti pölyttäjähönteisille, tämän tyyppiset alueet tarjoavat runsaasti erilaisia ravintokasveja ja pesäpaikkoja, vaikkei niissä varsinaisia niittyalueita esiintyisikään.

Niittyjen perustaminen ja lajisto

Uusien niittyjen perustaminen vaatii aikaa ja resursseja. Niittyjen perustamiseen tarvitaan sopiva kasvupaikka ja olosuhteet, jotta haluttu, kukkiva niittykasvillisuus saadaan syntymään. Vie monta vuotta ennen kuin siemenkylvöistä saadaan tavoiteltu kukkaniitty. Yleisille alueille toteutetut, rakennetut niityt täydentävät hyvin olemassa olevaa niittyverkostoa. Laajimpia rakennettuja niittyalueita esiintyy maisemoiduilla maantäyttöalueilla ja kunnostetuilla entisillä kaatopaikoilla, kuten Vuosaarenhuippu Itä-Helsingissä. Puistoihin rakennettuja niittyjä on toistaiseksi niukasti, ja ne ovat enimmäkseen pinta-alaltaan vaatimattomia.

Helsingin niittylajisto koostuu monenlaisista luonnon alkuperäisiin elinympäristöihin kuuluvista kallio-, merenranta- ja kosteikkokasveista. Ihmisen toiminnan myötä niityille on levinnyt tai niille on kylvetty vuosikymmenien myötä hyvin erilaisia kasvilajeja. Kasvisto koostuu alkupe-
räisistä luonnonkasvilajeista ja eri aikoina levinneistä tulokaskasveista. Helsinkiin leviää edelleen uusia lajeja useimmiten ihmisen tahallisen tai tahattoman toiminnan myötävaikutuksella.

Perustettaville uusille niityille sovelias niittysiemenseoksen kasvilajisto riippuu aina paikan olosuhteista. Osa kasveista viihtyy paahteessa, osa puolivarjossa, toiset ravinteikkaassa, toiset vettä läpäisevässä, kuivassa ja ravinneköyhässä maassa. Erityyppisiin kasvupaikkoihin sopivien niittynsiemenlajitelmien kehittäminen vaatii aikaa ja ammattitaitoa. Siemenseosten kehittäminen paikallisista kasvikannoista on vaativaa ja pitkäjänteistä työtä.

Helpoiten niittymäisiä alueita saa syntymään pihaille ja puutarhoihin jättämällä huonokuntoiset ja vähällä käytöllä olevat nurmikkoalueet kehittymään niittymäiseksi. Kun nurminiittyjen niitto tehdään kerran, pari kesässä ja niittojäte vietään pois, muuttuu kasvillisuus vähitellen monipuolisemmaksi. Paikalle leviää todennäköisesti itsestäänkin paikallisesti sopeutunutta, helsinkiläistä niittylajistoa.

Alkuperältään kotimaisia niittykasvien siemeniä on melko hyvin saatavilla, ja lisäkylvöillä voidaan pihaille ja puutarhoihin lisätä kukkivien kasvien määrää. Puutarhaneuvojilta tai -yhdistyksiltä, kuten Hyötykasviyhdistykseltä ja Martoilta, saa tarvittaessa neuvoja niittyjen perustamisesta omalle pihalle tai puutarhaan.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Katju Aron ja 12 muuta valtuutettua ovat tehneet 23.6.2021 seuraavan valtuustoaloitteen

Aloitteen allekirjoittaneet ovat sitä mieltä, että Helsingille tulee kehittää nimikkoniittylajitelma.

"Niittyjen merkitys kaupunkiluonnon monimuotoisuudelle ja sen pölyttäjille on suuri. Monia helsinkiläisiä kiinnostaa niin kaupunki- kuin sissiviljely, kuten hyötykasvien kasvattaminen omilla kaupunkiviljelmillä. Niittyyyppejä on useita erilaisia ja myös niittykukkien siemeniä on mahdollista viljellä monenlaisina eri lajitelmina.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Helsinki teettää kaupunkilaisille esimerkiksi Helsinki-päivänä jaettavaksi, lahjoitettavaksi tai

pientä korvausta vastaan myytäväksi oman nimikkolajitelman eri niittykukkien siemeniä. Kaupunkilaiset saisivat viljellä ne omilla palstoillaan, pihoillaan tai joutomailla.

Kotimaiset niittykukkaseokset sisältävät yleensä lisäsviljelyyn kerättyjä luonnonkukkien siemeniä sekä Suomessa vähintään puoli vuosisataa viljeltyjen maatiaisperennojen siemeniä. Helsinki-lajitelma voisi ilmentää Helsingin alkuperäistä kasvikantaa ja olla samalla pölyttäjäystävällinen ja edistää näin luonnon monimuotoisuuden vahvistamista Helsingissä”

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 7.10.2021 mennessä.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija: 310 38540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 23.06.2021 Aro Katju Helsingille nimikkoniitty-lajitelma

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano